

CIEM (123) *pt*

ciem (122), **cim** (1) *RejKup*.

Pisownia łączna z wyrazem poprzedzającym (111), *rozłączna* (12).

-ciém (11), -ciem (7); -ciém *OpecŻywList*, też *ForCnR*, *ForCnRWiet*; -ciém : -ciem *OpecŻyw* (7 : 5), *OpecŻywPrzedm* (1 : 2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde bez cytatu.

Partykuła uwydatniająca (123) :

a. *Z rzeczownikiem* (10) : Prawdáciem lámá vkaže/ Kto iešť práwy/ á kto też łže. *BierEz* H4v, M2, Q3v, S2; Mękićiem boże nábožné rozmyšlanijé/ przywodzi człowieka ku škruffe wierné *OpecŻyw* 160, 133; Rozmyšlanim ciem iego świętego żywota/ duřfa tako fie w milofci bože twierdzi ij rozpálá/ ijž rzeczy czeńne wzgárdzá a za nitz niemá. *OpecŻywPrzedm* C3; *FalZioł* V 12v; W pierśiachciem fá członki nařláchetnieyřze ku żywotu/ Serce/ płucá/ wątrobá. *SienLek* 16, 16v.

b. *Z przymiotnikiem lub imiesłowem odmiennym* (25) :

α. *Z przymiotnikiem* (24) : Złyćiem niedba o nikogo *BierEz* 14; Mownićiem obyczay máią/ Nic w łobie nie záchowáią *BierEz* O3; Mądrogoćiem przyiažń pewna. *BierEz* O4v, A3v, H4v [2 r.], I, Kv, K2 (13); Roskořlné cie^m/ milé/ ij zbawicielné tam vczynil kázanié mowiątz. *OpecŻyw* 42, 101v; bo Nieřzczęćcie/ s Šzkodą [...] řilnicciem to mężowie wręcz a nielutoćiwi. *ForCnR* D2v; *PatKaz II* 32; Nier[za]dná ciem wołá mają Za rožnym jej pożywają *BierRozm* 12, 16, 18; Naylepfzećiem lekárřtwo/ gdy co miłego řtráćifz/ co narychley zápomnieć. *SienLek* 14, 25, 34, 34v.

β. *Z imiesłowem* (1) : [Banki] řiekánećiem wyciągáią krew/ á fuche duch. *SienLek* 33v.

c. *Z liczebnikiem* (2) :

α. *Głównym* (1) : Przez trzyciém [...] řwiátořci/ ludzie máią fie gotowatz ku řmierci *OpecŻyw* 178v.

β. *Mnożnym* (1) : w dwoięycijem go rzeczy náwięcey pomáwiali. Naprzod/ ijž fie ijch krolem czynil. Wtoré ijžby fie řynem božym mienil. *OpecŻyw* 130v.

d. *Z zaimkiem* (28) :

α. *Osobowym* (2) : Ciebiećiem řię koždy wřtydzi *BierEz* O3v; Onáciem mężá pierwfzego/ Wřpomináłá vmárłego *BierEz* P.

β. *Wskazującym* (16) : W tychćiem rzeczách niemářz zgody/ Ktore fá rowney vrody *BierEz* 12; Anoć mowá nie pomože/ Sámáciem fie rzecz okaže. *BierEz* M2, N, O3; *OpecŻywPrzedm* C4; *ForCnR* C3; *PatKaz II* 37v; *BierRozm* 26; tęćiem iedno řzaleni włobie chytrość máią. *SienLek* 52v; Dobreć kthemu mářło z rožá a z trochą miodu pořpołu řtluc/ toćiem ránę czyřci. *SienLek* 147v, 2, 2v, 17v, 29, 30, 30v.

γ. *Względnym* (4) : Kogoćiem we łzy poznáią/ Nie bárzo óń wřzyřcy dbáią *BierEz* K3, O4v, P4; Komuciem barzo á geřto żyła bije/ tam krew á kolera panuie. *FalZioł* V 12v.

δ. *Przeczącym* (2) : Nikomućiem zdraycá niemil/ Choćby kiedy potrzebien był *BierEz* L3v; Zádnićiem matka tak niemilowála řyna/ [...] iako ona řweé mileé dziećię milowála. *OpecŻyw* 32v.

ε. *Upowszechniającym* (4) : Koždemućiem vrząd naydzie/ Iž wřdy pożytećen będzie. *BierEz* S2, O3v; Wřřtycy ciém ktorzy biorą miecz/ mieczem poginá *OpecŻyw* 106v; *SienLek* 59.

e. *Z przysłówkiem, przysłówkiem zaimkowym, wyrażeniem przyimkowym* (30) :

α. Z przysłówkiem (17) : Lepiejciem w dośtátku być/ Co zbędzie opcym zośtáwić *BierEz* G; Rychłóciem ten żywót łtráćí/ Kto się cudzym vbogáćí *BierEz* Q4v, C, Lv, L2v, M2v, Ov (10); *ForCnR* B3; Lepiej czjm to Iudas wjedzał [...] Iako fię był zachować miał *RejKup* z4v; *SienLek* 14v, 17, 25, 34; Dokłádáło nas tu czworo/ Bárzociem dziś w brog nie łporo. *RejZwierc* 234v.

β. Z przysłówkiem zaimkowym (12) : Nigdjćiem po nowey krzywdzie/ Gniewnoć rychło nie odehydzie *BierEz* L3; Włzędyciem iefł nędze dofyć/ A bez prace nie dádzá nie *BierEz* P2, Bv [2 r.], N; Takociem ié łwá motzá był załlepil/ iję go poznatz niemogli. *OpecŻyw* 105, 37v, 90; *OpecŻywPrzedm* C3; *ForCnRWiet* Av; *BierRozm* 22; S tądciem ciáłu przychodzi mdłóść *SienLek* 2v.

γ. Z wyrażeniem przyimkowym (1) : Wtorá rzecz [...] iefłcij/ iję nałs miły zbawiciel [...] wczás ciem za nás poczáł cirpietz *OpecŻyw* 22.

δ. Z czasownikiem (24) : Niemałźciem ktoby włzytko wiedział *BierEz* B2v; Słufzećiem to ná mądrego/ Pátrzyć czáfu będącego. *BierEz* G, B3, G4v, Iv, I2, K4v (10); *OpecŻyw* 41v, 152; Vkázál ciem fię załie żywy dnia trzeciého *OpecŻywList* C2v; Sąciem wđdy ludźie cznót wybornych *ForCnR* A3v, C3, D3; *BierRozm* 15, 19; Powiedzyał Merkuryułz/ my co tám fiędzimy/ Powiedzyałciem/ włzytkiego iż nie práwie wiemy. *RejWiz* 144; *SienLek* 12v, 18, 25, 37v, 54.

ε. Z wyrazem „trzeba” (4) : Trzebáćiem włzędý łtáým być *BierEz* I2v; Nietrzebáćiem niczym gárdzić/ Włzytkoć fię może przygodzić *BierEz* P, N2v, O4. [Wyraz występuje przewážnie w 1. poł. wieku; w 2. poł. pojawia się tylko w *SienLek* (26) oraz w tekstach wierszowanych Reja (3).]

Cf **ABOCIEM, ACZKOLWIEKCIEM, ALEĆ, ANICIEM, BOCIEM, 2. Ć, IMCIEM, OWACIEM, POKICIEM, PRZETOCIEM.**